

A TANTÁRGY ADATLAPJA

MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNET VI, KORTÁRS MAGYAR IRODALOM; KORTÁRS IRODALOMELMÉLETI IRÁNYZATOK

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	BBTE
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Magyar irodalom
1.5. Képzési szint	alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom/idegen nyelv, komparatiztika
1.7. Képzési forma	jelenléti

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNET VI, KORTÁRS MAGYAR IRODALOM, KORTÁRS IRODALOMELMÉLETI IRÁNYZATOK			A tantárgy kódja	LLM6161
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Selyem Zsuzsa, Serestély Zalán				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Selyem Zsuzsa				
2.4. Tanulmányi év	3	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	V
				2.7. Tantárgy típusa	kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	5	melyből: 3.2 előadás	3	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	60	melyből: 3.5 előadás	36	3.6 szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					39
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					39
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					12
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					96
3.8. A félév összóraszama					156
3.9. Kreditszám					6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	terem, vetítő, laptop, hangszórók
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	terem, vetítő, laptop, hangszórók

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri a 20. századi magyar irodalom főbb irányzatait, a későmodernitást, a neoavangárdot, a szocialista realizmust és a posztmodern, felismeri egy adott alkotó személyes és az irányzatokra vonatkozó stílusjegyeit
Képességek	A hallgató képes kapcsolatot teremteni a korszak jelenségei között, a történelmi, filozófiai és művészetelméleti vonatkozásokkal együtt képes értelmezni a műveket, képes ugyanakkor arra, hogy összefüggéseket keressen a korszak különböző művészeti ágai között (vizuális művészetek, zene stb.), képes nyitott, értelmezést elősegítő kérdéseket megfogalmazni, árnyaltan értelmezni a korszak műveit
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan elemezni a korszak irodalmi műveit, módszert rendelni hozzá, új, aktualizáló olvasatokat létrehozni

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A XX. századi magyar irodalom második felében alkotó, esztétikai újítást hozó, s így az irodalomtörténetet befolyásoló szerzők életművének vázlatos, de átfogó, összefüggésekre, irodalmi relációkra koncentráló értelmezése; a tárgyalt történelmi időszak jelentősebb eseményei irodalmi megformálásának problematizálása (diktatúrák, 1956, 1989), az irodalmi jelenségek művészeti és társadalmi kontextusban való szemlélete.
--------------------------------------	--

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- a szakirodalom kritikai szempontú olvasása, újragondolása, az ideológiai konstrukciók tudatosítása - az elemzés főbb szempontjai: 1. az irodalom társadalmi kontextusa, 2. világirodalmi és művészeti kontextus; 3. a magyar irodalomtörténeti tradíciókhoz való tudatos viszony; 4. az írás materialitása, a nyelv mint anyag; 5. huszadik századi eszmélettörténetek és történelemtudományok - a szemináriumok célja a barátságos szakmai beszélgetés. A vitaindítók esetén fontosabb a beszélgetést provokáló kérdezőtechnika, a kollégák válasza, gesztusaira való odafigyelés, a válaszok beépítése a következő kérdésbe, mint a (természetesen elengedhetetlen) előzetes egyéni felkészülés. Más szóbeli műfajokhoz hasonlóan itt nem a precizitás az elsődleges cél, hanem egymás véleményeinek megvitatása, figyelmes, tapintatos, de határozott érveléstechnika, amely reflektált fogalomhasználathoz, kiértékeléshez és megalapozott, önálló véleményalkotáshoz vezet.
-------------------------------------	--

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés a 20. század második felének irodalmába. (1945-1968): Mi történik meg egyáltalán? #valóság #propaganda, #valóságos irodalom #kurzusművek #cenzúra. #diktatúra #későmodern #szocreál #neoavantgárd	Vizualizáló előadás prezi.com alapján, problémakörülhatárolás, csoportos beszélgetés, interkulturális és intermediális valamint irodalomtörténeti összefüggések földelése, mnemotechnika, kritikai érzék és gondolkodás-fejlesztés	
2. Bevezetés a 20. század második felének irodalmába. (1968 ---) Mi történik meg egyáltalán? #valóság #egzisztencializmus #nyelv #ideológia #posztmodern		
3. Történelem – misztika – irodalom Pilinszky János műveiben		
4. Ottlik Géza narratív technikái az <i>Iskola a határon c. regényben</i>		
5. Az Újhold és a kísérletezés poétikája: Nemes Nagy Ágnes		
6. Irodalomtörténet, kánon, nő, férfi, vers és regény. (Weöres Sándor: <i>Psyché. Egy hajdani költőnő írásai</i>)		
7. Neoavantgárd, fluxus, demokratikus művészet - ahogyan Erdély Miklós művelte (A posztneoavantgárd magatartás jellemzői, A költészet mint ön-összeszerelő rendszer, Marlyi tézisek, Metán)		
8. Az emlékezet formái Mészöly Miklós prózájában (<i>Saulus, Film</i>)		
9. Atonális nyelv és ellenállás Kertész Imre regényeiben		
10. Hagyományok átadása, erotika és politika viszonya Nádas Péter prózájában (<i>Egy családregény vége, Saját halál</i>)		
11. A szavak csodálatos életéből: Esterházy Péter prózája		
12. Összefoglalás és kitekintés: későmodernitás, neoavantgárd, posztmodern. Kitekintés kortárs tendenciákra: referencialitás-illúzió, medialitás, metamodernizmus		
Könyvészet		

1. Derék Pál: A magyar neoavantgárd irodalom. Jelentéstelenítés, szabadság, levegő (lélegzet). In: *Né/ma? Tanulmányok a magyar neoavantgárd köréből*. Ráció, Budapest, 2004. 11-38.
2. Hornyik Sándor: Egy megvalósult „poszt-neoavantgárd” utópia. Erdély Miklós művészetpedagógiájáról. <http://www.exindex.hu/index.php?l=hu&page=3&id=517>
3. Tamás Gáspár Miklós: Egzisztencia a határon. 1977/litera.hu 2022.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szemináriumok megbeszélése, vitaindítók, kérdezői technikák, kritikai-emancipatórikus pedagógia, hogyan erősödjön az önbizalmunk (és ne az egónk)? A szemináriumi munka önértékelése	Közös szeminárium-szervezés, megbeszélés	
2. Pilinszky János: Ars poetica helyett, Ravensbrücki passió		
3. Nemes Nagy Ágnes: A macskák bátorsága	Hallgatói prezentáció, megbeszélés, közös értelmezés egymás hozzászólásainak maximális figyelembevételével	
4. Nyelv és hatalom, egyén és közösség az <i>Iskola a határonban</i>		
5. Mi az irodalom? Beszélgetünk róla		
6. Weöres Sándor gyermekverseinek filozófiája (Kuli, A tündér, Rongyszőnyeg – mindenképpen: 2, 19, 23, 24, 33, 43, 58, 71, 79, 99, 149) vagy: A holdbeli csónakos (mesejáték)		
7. A neoavantgárd nyelvkoncepciója Erdély Miklós <i>Metán</i> c. verse alapján		
8. Gyermek, felnőtt és állatok érzékelési különbségei Mészöly Miklós <i>A stíglis</i> című novellájában		
9. A személy törékenysége, szabadsága és felelőssége – Kertész Imre: <i>Sorstalanság</i>		
10. Az ember és a fa életciklusa Nádas Péter <i>Saját halál</i> c. könyvében		
11. Esterházy Péter/Csokonai Lili: Tizenhét hattyúk		
12. A szemináriumok csodálatos életéből: összegzés, értékelés	Az értékelés megbeszélése, kritériumok összegzése, a korszak irodalmának etikai és pedagógiai vonatkozásai	

Ajánlott irodalom és film

- Angyalosi Gergely: A szellem jelen van. Nemes Nagy Ágnes: *Az élők mértana. Élet és Irodalom*, 2004. július 23. 25.
- Balassa Péter: *Nádas Péter*. Kalligram, Pozsony, 1997. 91-113.
- Balassa Péter: *Passió és állathecc. Mészöly Miklós Filmjéről és művészetéről*. = B. P.: A színeváltozás. Budapest. 1982. Szépirodalmi Könyvkiadó, 302-343.
- Béládi Miklós (szerk.): *A magyar irodalom története 1945-1973*. Akadémiai, Bp., 1984. (Spenót)

Borbély Szilárd: Kádáriában éltem én is! *Élet és irodalom*, 2003. június 20.

Esterházy Péter: *Bevezetés a szépirodalomba*. Magvető, Bp., 1986.

Fogarassy Miklós: Kutyaful, madárszem. Ex Symposion 2019.103.
http://exsymposion.hu/index.php?tbid=article_page_surfer&csa=load_article&rw_code=kutyaful-madarszemrnrnmeszoly-miklos-termeszetszemleleter245lrn_687

Gyurgyák János – Kisantal Tamás (szerk.): *Történetelmélet I-II*. Osiris, Bp., 2006.

Hornik Miklós: Éjszakai hajózás. Ottlik Géza életművéről.
<http://www.kortaronline.hu/regiweb/0505/hornik.htm>

Jakuss Ildikó – Hévízi Ottó: *Ottlik-veduta*. Kalligram, Pozsony, 2004.

Kulcsár Szabó Ernő: *A magyar irodalom története 1945-1991*. Argumentum, Bp., 1994.

Margócsy István: "névszón ige" – Vázlat az újabb magyar költészet két nagy poétikai tendenciájáról. In: *"Nagyon komoly játékok"* Pesti Szalon, Bp., 1996.

Ottlik Géza: *Továbbélők*. Jelenkor, Pécs, 2000.

Reichert Gábor: *Megfelelési kényszer*. Politikum és esztétikum összefüggései Déry Tibor ötvenes évekbeli művészetében. Magyar Irodalomtörténeti társaság, Budapest, 2018.

Romsics Ignác: *Magyarország története a XX. században*. Osiris, Bp., 2002.

Clara Royer: *Kertész Imre élete és halálai*. Fordította Marczisovszky Anna. Magvető, Budapest, 2019.

Frances Stonor Saunders: *The Cultural Cold War: The CIA and the World of Arts and Letters*. The New Press, New York, 1999.

Schein Gábor: *Nemes Nagy Ágnes költészete*. Bp., 1995, Belvárosi Könyvkiadó. 5-29.

Schein Gábor: *Poétikai kísérlet az Újhold költészetében*. Universitas, Bp., 1998. 187-228.

Selyem Zsuzsa: Anyaállat, rókatárgy. <http://aszem.info/2017/12/anyaallat-rokatargy/>

Selyem Zsuzsa: *Psyché a kánonban*. Korunk 2016/10.

Szávai Dorottya: Jóbon innen és túl. Pilinszky Camus-olvasatáról. *Kortárs*, 2002/9.

Szegedy-Maszák Mihály – Veres András (szerk.): *A magyar irodalom története*. III. Kötet. Gondolat, Bp., 2007.

Szolláth Dávid: *Mészöly Miklós*. Jelenkor, Bp., 2020.

Vásári Melinda: "Ecce Homo". Archívum és atmoszféra. Mészöly Miklós: Film. Prae, 2012/4.

Weöres Sándor et alii (szerk.): *Három veréb hat szemmel*. Antológia a magyar költészet rejtett értékeiből és furcsaságaiból (1976)

8.1 Előadás (Kortárs irodalomelméleti irányzatok)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés	Beszélgetés, interaktív eljárások	
2. Aktuális-e a posztkoloniális kritika?	Idem	
3. Feminizmus a tudomány és a technika horizontján	Idem	

4. Kortárs humanizmus-kritikák	Idem	
5. Utópikus test, megdicsőült test	Idem	
6. Túl a jelentésen: a nyelv és a nem-emberi	Idem	

Bibliográfia

N. Kovács Tímea: A primitív: a megtalált és a kitalált idegen (szimbolikus és politikai gyarmatosítás). *Lettre*, 2008. Tél. (http://www.epa.hu/00000/00012/00055/n_kovacs.htm)

Bókay Antal: Sztereotípiák, diszkrimináció és a Másik identitása (Az Egri csillagok orientalizmusa). *Lettre*, 2008. Tél. (<http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre71/bokay.htm>)

Donna J. Haraway: Kiborg kiáltvány: tudomány, technika és szocialista feminizmus az 1980-as években. *Replika*, 2005/51-52. (<https://hironok.files.wordpress.com/2009/06/haraway.pdf>)

Kérchy Anna: *A nő nyelvet ölt. A feminista narratológia dilemmái és a korporeális narratológia lehetőségei*. In: Szabó Erzsébet (szerk.): *Új elméletek a narratológiában*. Grimm Kiadó, Szeged, 2010, 43–96.

Peter Sloterdijk, Az emberpark szabályai. Válasz Heidegger humanizmus-levelére. *Jelenkor*, 2000/10, 1039–1040. (<http://www.jelenkor.net/archivum/cikk/4329/az-emberpark-szabalyai>)

Széplaky Gerda: *Sötét és néma. Filozófiai esszék – irodalomról, filmről, képzőművészetről*. L'Harmattan, Bp. 2019.

Michel Foucault: Utópikus test. *Tiszatáj Online*, 2014. 03. 22. (<http://tiszatajonline.hu/?p=50038>)

Giorgio Agamben: A megdicsőült test. *Híd*, 2011/8-9. (http://epa.oszk.hu/01000/01014/00084/pdf/EPA01014_hid_2011_08-09_124-133.pdf)

Ullmann Tamás: *Túl a jelentésen. Sematizmus és intencionalitás 2*. L'Harmattan, Bp., 2019.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi szférák képviselőivel,
- a tantárgy könyvészete a szakmai elvárások szerint volt kialakítva
- Az előadások és a szemináriumok anyagának néhány fejezete konferenciákon volt előadva és megvitatva

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A művek ismerete Pontos, koncentrált kifejezőmód	Írásbeli vizsga megadott formai kerettel: 3 kérdés lesz, mindegyik választási lehetőséget tartalmaz és a válasz nem lehet több 5 tetszőleges terjedelmű mondatnál	50%
10.5 Szeminárium / Labor	1. A szövegek elolvasása minden szemináriumra 2. saját vitaindító és moderálás minősége 3. figyelem a többiek hozzászólására, gondolkodás, reagálás	nértékelés a félév során saját magunkkal szemben támasztott célok beteljesítésének mértékét figyelve a megadott kritériumok alapján	50%

	4. a félév során a hozzászólások az összes szemináriumon, a közösségi értelmezés elősegítése		
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Az irodalmi művek ismerete - Jelenlét a szemináriumon (1 hiányzás a megengedett) - a félév során egyszer szemináriumi vitaindítót tartani - átmenő jegy elérése az írásbeli vizsgán			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								
								

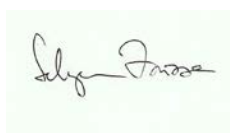
Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

Kitöltés időpontja:
2025. január 25.

Selyem Zsuzsa

Selyem Zsuzsa

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 01. 30.

Intézetigazgató:

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása